

The Hill We Climb

Amande Gorman

When day comes we ask ourselves,
where can we find light in this never-ending
shade?

The loss we carry,
a sea we must wade

We've braved the belly of the beast

We've learned that quiet isn't always peace

And the norms and notions of what just is

Isn't always just-ice

And yet the dawn is ours

before we knew it

Somehow we do it

Somehow we've weathered and witnessed

a nation that isn't broken

but simply unfinished

We the successors of a country and a time

Where a skinny Black girl

descended from slaves and raised by a single
mother

can dream of becoming president

only to find herself reciting for one

And yes we are far from polished far from
pristine but that doesn't mean we are striving
to form a union that is perfect

We are striving to forge a union with purpose

To compose a country committed to all

Ngọn đồi ta đi lên

bản dịch Hàn Thuý

Khi ngày đến chúng ta tự hỏi,
tìm đâu ánh sáng trong tấm tối mãi không thôi?

Mất mát phải kéo theo,
qua biển dài phải lội

Trong bụng thú hiền ngang chống chọi

Ta đã học được rằng yên tĩnh không cứ là yên bình

Và ý niệm cùng chuẩn mực cho một điều đơn giản
là có đó

Không luôn luôn là Đạo-lý¹

Và tuy vậy bình minh vẫn bên ta

trước khi chúng ta nhận thấy thế

Bằng một cách nào đó ta thực hiện

Bằng một cách nào đó ta trải nghiệm

Một đất nước không tan vỡ

tuy đơn giản là, hoàn chỉnh thì chưa

Chúng ta những kẻ kế thừa một đất nước ở một
thời điểm

Mà một cô gái Da Đen

đến từ dòng người nô lệ, được người mẹ độc thân
nuôi lớn

lại có thể mơ đến ngày làm tổng thống

chỉ để thấy mình đọc thơ cho ông ấy nghe

Và vậy đó chúng ta còn lâu mới phong nhã và đã xa
cái ban sơ, nhưng chúng ta cũng không nỗ lực hình
thành một khối liên hiệp hoàn hảo

Chúng ta đang nỗ lực rèn đúc một khối liên hiệp có
mục đích

Để kiến tạo một đất nước dẫn thân cho mọi nền

1 Câu này dẫn về từ nguyên : trong ngôn ngữ Hy Lạp thì cái đúng (juste, dikaios) là quan niệm xã hội của Diké tức là cái Đạo-lý tự nhiên của con người. Nhưng "just" ở câu trên đã mang ý nghĩa quen thuộc "đơn giản là". Liên hệ giữa hai câu được nhấn mạnh ở từ just-ice (theo bản ghi âm).

cultures, colors, characters and conditions of man	văn hoá, màu da, tính cách và phận người
And so we lift our gazes not to what stands between us but what stands before us	Và vậy đó chúng ta không ngược mắt nhìn vào những gì chen giữa chúng ta, mà nhìn những gì ta đang đối diện
We close the divide because we know, to put our future first, we must first put our differences aside	Chúng ta đóng lại những chia rẽ vì chúng ta biết, để đặt tương lai trên hết, chúng ta cần gạt qua một bên sự khác biệt
We lay down our arms so we can reach out our arms to one another	Chúng ta hạ kiếm đao để có thể mở rộng vòng tay tới bên nhau
We seek harm to none and harmony for all	Chúng ta không nhằm tổn hại ai và nhằm sự hài hoà cho mọi người
Let the globe, if nothing else, say this is true:	Hãy để cả địa cầu cùng cất tiếng nói sự thực này, và chỉ cần thế thôi:
That even as we grieved, we grew That even as we hurt, we hoped That even as we tired, we tried	Rằng ngay khi đau buồn, chúng ta vẫn lớn lên Rằng ngay khi tổn thương, chúng ta vẫn hy vọng Rằng ngay khi mệt mỏi, chúng ta vẫn kiên trì
That we'll forever be tied together, victorious Not because we will never again know defeat but because we will never again sow division	Rằng chúng ta sẽ luôn luôn gắn bó, và chiến thắng Không bởi vì chúng ta không bao giờ thất bại nữa Nhưng bởi vì chúng ta sẽ không bao giờ gieo mầm chia rẽ
Scripture tells us to envision that everyone shall sit under their own vine and fig tree	Kinh thánh dạy chúng ta biết hình dung mọi người ngồi gốc nho hay gốc sung của riêng mình
And no one shall make them afraid If we're to live up to our own time Then victory won't lie in the blade But in all the bridges we've made That is the promised glade	Và sẽ không ai làm họ sợ hãi ² Nếu chúng ta phải sống cùng với thời đương đại Thì chiến thắng không nằm trong lưỡi kiếm Mà trong những cây cầu chúng ta đã xây dựng Đó là trảng cỏ hứa hẹn
The hill we climb If only we dare	Trên ngọn đồi chúng ta đi lên Nếu chúng ta dũng cảm
It's because being American is more than a pride we inherit,	Như thế bởi vì là người Mỹ chúng ta thừa hưởng nhiều hơn chỉ một niềm kiêu hãnh,

2 Hai câu này trích nguyên văn trong kinh thánh (Micah/Michée 4-4) ngụ ý nếu những khuynh hướng tôn giáo khác nhau cùng chung sống hoà bình thì sẽ không ai làm tổn hại họ được.

it's the past we step into
and how we repair it
We've seen a force that would shatter our
nation rather than share it
Would destroy our country if it meant
delaying democracy
And this effort very nearly succeeded
But while democracy can be periodically
delayed
it can never be permanently defeated
In this truth
in this faith we trust
For while we have our eyes on the future
history has its eyes on us
This is the era of just redemption
We feared at its inception
We did not feel prepared to be the heirs
of such a terrifying hour
but within it we found the power
to author a new chapter
To offer hope and laughter to ourselves
So while once we asked,
how could we possibly prevail over
catastrophe?
Now we assert
How could catastrophe possibly prevail over
us?
We will not march back to what was
but move to what shall be
A country that is bruised but whole,
benevolent but bold,
fierce and free
We will not be turned around

như thế là chúng ta bước vào quá khứ
và làm sao chúng ta đền bù cho nó
Ta đã thấy một sức mạnh có thể đập vỡ quốc gia
này, thay vì cùng chia sẻ
Nó có thể triệt tiêu đất nước ta trong nghĩa ngăn
trở nền dân chủ
Và động lực đó đã rất gần thành công
Nhưng dù có thể bị ngăn trở theo chu kỳ,
nền dân chủ không bao giờ thất bại vĩnh viễn
Vào chân lý này
vào niềm tin này, chúng ta kỳ vọng
Bởi vì trong khi chúng ta chú mục vào tương lai
thì lịch sử đang nhìn chúng ta
Đây là thời đại của sự cứu chuộc công bằng
Chúng ta sợ hãi thấy đòi hỏi này xuất hiện
Chúng ta không cảm thấy đã sẵn sàng thừa kế
những giờ kinh hoàng như thế
nhưng đó cũng là khi ta tìm thấy sức mạnh
để viết lên một chương sử mới
Để tặng cho ta hy vọng và tiếng cười
Cho nên nếu đã có lần ta tự hỏi
làm sao và có thể nào ta đã vượt qua thảm họa ?
Thì hiện nay ta khẳng định
Làm sao mà thảm họa có thể thắng chúng ta?
Chúng ta sẽ không trở lại tình thế đã xảy ra
mà đi tới những gì sẽ là
Một đất nước bầm tím nhưng vẹn toàn
rộng lượng nhưng táo bạo,
dũng mãnh và tự do
Chúng ta không thể bị quay ngược

or interrupted by intimidation
because we know our inaction and inertia
will be the inheritance of the next generation
Our blunders become their burdens
But one thing is certain:
If we merge mercy with might,
and might with right,
then love becomes our legacy
and change our children's birthright
So let us leave behind a country
better than the one we were left with
Every breath from my bronze-pounded chest,
we will raise this wounded world into a
wondrous one
We will rise from the gold-limbed hills of the
west,
we will rise from the windswept northeast
where our forefathers first realized revolution
We will rise from the lake-rimmed cities of
the midwestern states,
we will rise from the sunbaked south
We will rebuild, reconcile and recover
and every known nook of our nation and
every corner called our country,
our people diverse and beautiful will emerge,
battered and beautiful
When day comes we step out of the shade,
afire and unafraid
The new dawn blooms as we free it
For there is always light,
if only we're brave enough to see it
If only we're brave enough to be it

hay vì bị đe dọa mà bỏ cuộc
Bởi ta biết, sự ù lì và thụ động
sẽ nằm trong di sản cho thế hệ sau
Lầm lỗi của ta chuyển thành gánh nặng trên vai họ.
Nhưng một điều là chắc chắn:
Nếu chúng ta kết hợp nhân từ và sức mạnh
và sức mạnh cùng lẽ phải,
thì yêu thương sẽ trở thành gia tài của chúng ta
và thay đổi quyền lợi bẩm sinh cho con cháu
Như vậy thì, ta hãy để lại một đất nước
tươi đẹp hơn như khi chúng ta nhận được
Từng hơi thở trong bầu ngực màu đồng cổ của tôi,
chúng ta sẽ nâng cao thế giới tổn thương này lên
thành một miền kỳ diệu
Chúng ta sẽ cao lên từ những ngọn đồi trái ánh
vàng miền tây
Chúng ta sẽ cao lên từ miền đông-bắc gió lộng
nơi tổ tiên ta đã khơi đầu cuộc cách mạng
Chúng ta sẽ cao lên từ những thành phố ven hồ
trong các bang trung-tây,
Chúng ta sẽ cao lên từ miền nam rực nắng
Chúng ta sẽ tái thiết, hoà giải và khôi phục
và từng xó xỉnh quen thuộc của đất nước và từng
góc khuất ta gọi tên tổ quốc,
dân tộc chúng ta đa dạng và đẹp đẽ sẽ vươn lên,
trải va đập và đẹp đẽ
Khi ngày đến chúng ta bước ra ngoài bóng tối, rực
rỡ và không sợ hãi
Bình minh tinh khôi bừng nở khi ta mở vòng tay
Bởi vì ánh sáng luôn luôn có
chỉ cần chúng ta đủ can đảm nhìn thấy
Chỉ cần chúng ta đủ can đảm là nó

